

Сдружение “Изкуство днес”

Център за съвременно изкуство, Баня „Старинна“, Пловдив

24-та Седмица на съвременното изкуство

METAPHORAI

Пространствени разкази от:

Баби Бадалов, Збинек Баладран, Оливие Вадро, Алберто Гарути, Правдолюб Иванов, Иржи Кованда, Даниела Костова, Хуан Пабло Масиас, Маргерита Москардини, Маурицио Нанучи, Делфин Рейст, Себастиан Ру, Мохсин Хараки, Ханс Шабус

Куратори: **Катя Ангелова и Алесандра Пожанти**

1. *„В съвременна Атина средствата за обществен транспорт се наричат метафори (metaphorai). За да отидеш на работа или да се прибереш у дома, вземаш някаква „метафора“ – автобус или влак. И на историите можем да дадем това благородно название: те всекидневно пресичат и структурират местата, избират и правят връзки между тях, съставят изречения и маршрути от тези пространства“ (Michel de Certeau, *Spatial Stories in The Practice of Everyday Life* [Berkeley: University of California Press, 1984], p.115).*

Metaphorai е изложба, която се състои от 13 различни разказа, разгърнати в пространствата на пловдивската Баня „Старинна“. Тръгвайки от идеята на Мишел Де Серто, всеки от тези разкази, които бихме могли да назовем „метафори“, произлиза от местата, които пресичаме, структурираме, избираме и свързваме всеки ден, като по този начин творим изречения и маршрути, играещи ролята на знаци за всякакви пространствени измествания – синтактични, семантични и прагматични.

Всеки разказ предлага историята на собственото си движение и ни навежда на мисълта за промяна в местоположението му. Разказът се съсредоточава върху това как самият той преминава от една точка в друга, приспособявайки се към променящите се пространствени характеристики и правила. Всеки от художниците в изложбата играе ролята на наративна машина, вгражда собствения си жизнен опит, собствената си способност за вслушване, търсейки съответствие на знанието, което запълва останените от градоустройството празнини. Авторите произвеждат набор от метафори и знаци, структурирани чрез различни техники и наративни действия в изложбеното пространство.

2. *Градът е дискурс и този дискурс е език в истинския смисъл на думата: градът говори на своите обитатели, ние обговаряме нашия град – града, в който сме – като просто живеем в него, разхождаме се из него и го гледаме“ (Roland Barthes, *Semiology and the Urban*, 1967, p.165).*

Градската среда е облагодетелствано пространство на действието. То е семиотична сфера, в която нещата биват постоянно означавани. Размишлявайки по тези теми, Ролан Барт се позовава на различни урбанисти, сред които изпъква Кевин Линч, който мисли града през призмата на възприемащото го съзнание. Той се опитва да преоткрие образа на града, черпейки направо от опита на читателите на градското пространство.

Между зрителя и заобикалящата го среда протича взаимнообмен, през който се изгражда различим образ на средата. Личните образи изграждат колективни представи.

3. ... преди едно общество да структурира материалния си живот, преди да си изработи идеология за полезността, преди да изгради работещ политически и икономически проект или да установи властта си, то има нужда от нематериална власт, символическа, безполезна – от всички онези неща, които можем да съберем в термина „общественото въображаемо“ (Michel Maffesoli, *Aux creux des apparences*, Paris, Plon, 1990,)

Градът е способен да предостави тази нематериална власт, тези символически и безполезна сфери. През разказите си авторите събират в едно това, което Мафезоли нарича „общественото въображаемо“. Тяхното въображение влиза в досег с логиката на обикновения живот. То се превръща в обществена практика, влизайки във връзка с измерението на действителното. По този начин съдържанието на творбите стига до крайност и преминава в азбука на една художествена намеса в средата.

Художествената репрезентация е начин да се задейства механизмът на сблъсък между усещането за свят и света, разбран като епифания. Именно в този момент изкуството като действие навлиза и нахлува, предизвиква травми, обърква възприятията и подкопава увереността ни в действителното.

Изложбата *Metaphorai* е наративно средство, чиито автори са художници, читатели на града. Докато се разхождат, те се движат, пътешестват, намират и записват разкази, измислят множество метафори, които отприщват един животворен поток от знаци, а не път за бягство от действителността: „Голямата и единствена грешка се заключава в мисленето, че пътят на бягството води към бягство от живота – бягство по посока на въображаемото и изкуството. Напротив, да избягаш означава да произвеждаш действителното, да създаваш живот, да намиращ оръжие“. (Deleuze G, Parnet C., *Dialogues*, Columbia Univ Press, 1989)

4. Пространствени разкази

Работата на Алберто Гарути е посветена на хората, които вървейки, гледат нагоре. Разходката през *Metaphorai* започва така: от тавана падат листове хартия и се сипят по пода. Те предизвикват определено предчувствие за гледките, които ни предстои да видим. Посланието на творбата не се съдържа в листовите, а в обърнатия нагоре поглед. Погледът е основна тема в историята на изкуството, а Гарути насочва вниманието си към изначалния акт на гледането. Това действие предполага разстояние и последващо изграждане на логични структури и смисли в отношенията ни със света. По-късно, изграденият образ на света отстъпва пред един прагматичен подход към изкуството и всекидневието. Това едновременно разширяване и стесняване на гледната точка намираме в обектите на Иржи Кованда, чиито конкретни манипулации на обикновени предмети изграждат екологичен образ на средата, който поставя индивидуалното и колективното съзнание в афективна връзка. Изправени пред подобен подход, откриваме подобни препратки и в работата на Делфин Рейст: стичащи се струи шампоан по стената точно срещу нас, наподобяващи а *color-field* между една предишна функция на пространството и живописиста като дисциплина.

Тази игра с разстоянията като знак не се свежда само до структурата на пространството, а преминава и в полето на историческите взаимодействия. Проправяйки си път през *Metaphorai*, се натъкваме на кръстопът от интелектуални и културни системи в инсталацията на Мохсин Хараки, която обглежда ръзките между елинистичния и ислямския свят. Навлизайки още по-навътре в Баня „Старинна“, сме провокирани от съчетанието между античните тракийски култове и анархизма в България, Румъния и Македония през XX в. Тази провокация ни поднася изписването от двама кукери стихотворение на Хуан Пабло Масиас.

Творбата на Збинева Баладран „Автоматизираният субект“ е набор от текстове, знаци и образи, а нейното послание може да се интерпретира в метафоричен смисъл като напомняне за нашата загуба на контрол в света на технологиите над решенията за това кой и какъв е субектът. Субектът иска да бъде нещо друго, а не това, което му бива налагано. Този копнеж, това желание за нещо друго откриваме и в неона на Маргерита Москардини, която тръгва от разсъжденията на Хана Арент за съдбата на бежанците. Арент анализира първата поява на бежанската вълна като масово явление в края на Първата световна война. Оттогава насам положението на бежанеца без родина следва да се разглежда като парадигма на едно ново исторически съзнание.

Изхождайки именно от това историческо съзнание за аза и за града като фокус на човешката драма Даниела Костова и Правдолюб Иванов разказват историята на разказвач от неизвестно племе. Този властелин на пустинята е поставен в кола, като това променя и ускорява контекста на обичайната му телесна опитност. Движението от една точка до друга, пресичането на пространства, пътешествието е свързано с телесно преживяване. През погледа на Нанучи тялото е именно това средство за пренаписване на града (STAR).

Като средство или като сетивна плоскост, тялото и градът се редуват в пренаписването на нови форми на означаване. Те намират нови пътища за бягство и ги случват, като постоянно ги преобразяват в процеса на играта с тях. Термини, думи и рисунки, представящи двете страни на миграцията, са част от визуалната поезия на Баби Бадалов. Същото пренаписване на различни форми на общественото въображаемо, същото изграждане на нови значения откриваме и във видеото на Мохсин Хараки. Чрез тези творби ставаме свидетели на промяна в смисъла, която предизвиква конфликти и поставя под въпрос устоите на нашето общество, но в крайна сметка ни позволява по-внимателно да се вслушваме в нашия град, в заобикалящата ни среда. На тази мисъл ни навежда и работата на Оливие Вадро.

Metaphorai е подбор от пространствени разкази, които запълват празнините и изпразват скупчванията в нашата градска среда.

Изложбата свършва или пък започва с един голям въпросителен знак, чрез който Ханс Шабус свързва Баня „Старинна“ с възклицателния знак от билборда, рекламиращ DR E.

Проекти в градското пространство

На родените днес, Алберто Гарути

Metaphorai осъществява връзка с градската среда в Пловдив чрез проект, който се обръща пряко към жителите на града. *Ai nati oggi (На родените днес)* се опитва да обозначи и проследи живота на града посредством изкуството. На монтирана в квартал „Капана“ плоча пише: „На това място уличното осветление е свързано с родилното отделение на болници в града. Щом светлината започне да пулсира, се е родило дете. Проектът е посветен именно на това дете, както и на децата, родени днес в града“. Човек от персонала в болничното отделение по неонатология натиска един бутон при всяко ново раждане и уличното осветление в квартала започва бавно да пулсира. Тази творба цели да събуди у гражданите емпатия и чувство за принадлежност.

Вземете си брошура, Брис Деларю и Валер Мужо (Zirkumflex)

Студиото Zirkumflex, намиращо се в Берлин, си поставя за цел да осъществи диалог с града и предлага комуникационен проект, който разчита на неформално общуване с хората по улиците, в баровете, в офисите и в градското пространство като цяло.